Eduskunta lakivaliokunta **20.9.2018**
lav@eduskunta.fi

Viite: Kutsu lakivaliokuntaan kuultavaksi 14.9.2018

Hallituksen esitys eduskunnalle rikoslain 6 luvun 10§:n yhdyskuntaseuraamusten täytäntöönpanosta annetun lain sekä eräiden muiden lakien muuttamisesta

Asiantuntijalausuntonaan Kriminaalihuollon tukisäätiö (Krits) toteaa seuraavaa:

Lähtökohtaisesti ehdotus ankaroittaa rangaistusjärjestelmää, mutta koska se lisää kuntoutuspainotteisuutta, Krits pitää ehdotusta perusteltuna. Ehdotuksen myötä kuntouttavien toimenpiteiden piiriin voidaan saattaa sellaisia ehdolliseen vankeuteen tuomittuja henkilöitä, jotka aiemmin ovat saattaneet olla väliinputoaja-asemassa.

Yli 21-vuotiaiden kuntoutustarpeet
Huomion kiinnittäminen yli 21-vuotiaiden kuntoutustarpeisiin on kannatettavaa. Krits ei kuitenkaan pidä hyvänä sitä, että ensikertalaiset on kategorisesti suljettu ulkopuolelle. Vaikka oheisseuraamuksena tuomittavan uuden valvonnan kohderyhmäksi on valikoitunut toistuvasti rikoksiin syyllistyneet yli 21-vuotiaat, saattavat ensi kertaa rikokseen syyllistyneet myös tarvita kuntoutusta. Krits katsoo, että esimerkiksi ensimmäisen ehdollisen tuomion erityisesti törkeistä pahoinpitelyistä ja seksuaalirikoksista saaneet olisi ollut hyvä sisällyttää lakiehdotukseen.

Päihdekuntoutukselle on todennäköisesti kohderyhmässä suurin tarve, mutta muutkin kuntoutustarpeet, kuten seksuaali- tai väkivaltarikoksista irtautumisen tuki tulisi huomioida lakiuudistuksessa. Päihdeongelmaisille tuomituille ehdotetaan heidän suostumuksellaan A-klinikkakäyntejä. Koska osalla henkilöistä päihdeongelma on vakava, emme katso avohoidon olevan riittävä päihteidenkäytön ja uusintarikollisuuden ehkäisemisen näkökulmasta.

Kaikki eivät välttämättä kykene selviytymään ehdollisen vankeuden oheisseuraamuksena tuomitun valvonnan ehdoista, jolloin valvonnan kesto pitenee ja rangaistus ankaroituu, mikä ei ole kannatettavaa. Vakavasti päihdeongelmaiset henkilöt tarvitsevat päihdelaitoshoitoa.

Muita huomioita
Matkakustannukset voivat tuoda suostumuksen antamiseen lisähaasteita. Mahdollisesti itse maksettavat mittavatkin matkakustannukset esim. A-klinikalle saattavat vaikuttaa suostumuksen antamiseen. Rikosseuraamuslaitoksen tulisi selkeällä ohjeella täsmentää matkakustannusten korvaamista valtion varoista näissä tilanteissa.

Ehdollisen vankeuden yhtenä oheisseuraamuksena on sakko, joka on olemassa olevan lainsäädännön mukaan muuntokelpoinen tuomioistuimen määräämänä. Lakiuudistuksessa ei huomioida tilanteita, joissa henkilö ei kykene maksamaan sakkoa, mutta kykenee suorittamaan valvonnan.

Olisi suotavaa käyttää apuvalvojina nykyistä useammin kolmatta sektoria.

Krits esittää, että lain voimaantullessa seuraamusselvityksiä pyydettäisiin matalalla kynnyksellä, koska kaikkea tarvittavaa tietoa esimerkiksi riippuvuusongelmista ei ole ilman selvitystä välttämättä käytettävissä.

Sanna Sunikka
Toimitusjohtaja
Kriminaalihuollon tukisäätiö